

Magyari Sára nem panaszkodik a szórványlétből következő sors miatt. Persze nem tagadja a nehézségeit. Sok-sok éven át járt például pedagógusként házról házra a magyarok lakta utcákban, falurészekben, hogy meggyőzze a szülőket: adják magyar iskolába gyermeküket. Volt, ahol kedvesen fogadták, ám akadt olyan porta is, ahol részeg ember üvöltötte le, s olyan is, honnan forró olajos serpenyővel kergették el. A sokkal jobb körülmények között dolgozó magyarországi kollégáinak panaszkodásait hallva érthető hát, ha így fakad ki: „Igazából elképzelni se vagyok képes, milyen többségi helyzetben élni. Olyan helyen, ahol nem vita tárgya, hogy az iskola, település, utca neve kikerüljön-e magyarul is; ahol nem kell háztól házig járni, hogy magyar iskolába adják a gyereket; ahol szorgalmat követelhet a magyartanár, mert nem kell attól tartania, hogy miatta viszik el a diákat román iskolába.”

Nem szívesen hallgatja a *Takázás* szerzője az erdélyi (bánsági) magyar panaszkodókat sem („...amíg valami hiányzik, addig a vérünkig harcolunk érte, ha viszont megvan, kevesen élünk a joggal”). A „*kisebbségi*” kifejezést sem kedveli. Mint írja: „Én soha nem éreztem magam kisebbségben. Egyrészt azért nem, mert kétnyelvűnek és kétkultúrájúnak tartom magam, így számomra valami pluszt jelent, hogy egy másik országban vagyok nem-többségi, hanem ez, de egy kicsit az is. Ugyanakkor szeretem a másságot – megismerni és megmutatni is.”

Magyari Sára toleránsnak ismeri az egyszerű, mindennapi román embert. Maga is toleráns, nyitott, szívesen tekint meg román vagy szerb színházi előadást, nyelvi összehasonlító cikkeinek tanúsága szerint kiválóan ismeri a magyar mellett a román lelkületet, népi kultúrát. Könyvét lapozva az emberben minduntalan felötlenek Németh László esszéi. Közülük is leggyakrabban a közép-európai népek egymásra utaltságát hangsúlyozó *Most, punte, silta* című. A *Takázás* legfontosabb üzenete is Németh László-i (bár nyilvánvaló, hogy nem olvasmányélmény, hanem saját tapasztalat a forrása): „Évek óta mondom halkán és hangosan is, hogy egy közösség megmaradásához minőségi munkára van szükség, ez pedig a minőségi oktatással kezdődik.”

(MŰRE-könyvek, Marosvásárhely, 2018)

Saitos Lajos

Egy gyékényen

Mifelénk a költők váteszek
ha éppen nem váteszek
akkor bizony kóklerek

Akkora a vers-ínség mifelénk
hogy néha kénytelenek egy
gyékényen árulni portékáikat
kóklerek és váteszek

Egyikük kárára de sosem
a másik javára...

Már szét kéne választani
végre az ocsút a búzától!

Érkezési oldal

Ha ünnepnapon jössz
el városomba
mert már az enyém is

hisz' befogadott
ennem adott
nevemen szólított...

levett kalappal várlak
az állomás
érkezési oldalán

légy türelmes
vendég elfogadni
mások szeretetét

s csatlakozz...!

Apokalipszisen túl

Amikor már semmi
nem lesz a Földön
mert csődöt mondott
az ökoszisztéma s
arcod barázdái a folyó-
völgyekre emlékeztetnek
szemed az óceánok
vizeire s hátad meg az
Isten-emelte hegyekre
és a pusztaságokra
Amikor már senki
nem lesz a Földön
élő csak Te meg én...
Ádám és Éva – öregen...!

Egy intrikusra

Irka – intrika – irka
jelentett amíg bírta
most hogy már nem jelent
magában őgyeleg –
tartja a hátát míg bírja.

*Radnai István***Les preludes***Kocsis Zoltán emlékére*

egy kósza névnap néhány zenemű
zenekari és zongora-cédé az oktáv
véget ért az élet az a táv amit
kéretlenül végigfut mindenki

pedig csak előjáték kinek-kinek
az aggkorhoz kinek a világhírhez
mint két ikercsillag száguldottak
át a magyar égen amely igazán magyar

zenepamacsok tavaszi bárányok
napsugarak bujkáló koboldok

most az egyik soha nem tud
már kihalni többé a boltozatról
a kupolába szorult csak alulról
nézzük a dallam emlékké fagyott

*

hercegem már örökké érthető
örökké hallható ha kedvünk tartja
még nem felejtünk hisszük a dal
pillanat a hordozó törékeny

Altenstein*Ludwig Bechstein-parafraízis*

ha izzó lázongás homlokát hűsíti árnya
csak égi javakkal küzd a gondolat
pompázatos fa zöld szőnyeget terít alája
kik a kútnál oltják vándor-szomjukat

a hatalmasokkal csak megküzdene az elme
ha felüdít a heves forróságban
az élővíz az élő isten gyötrő szerelme
ha igazát luther meg is találja

*Török Nándor***Magzati pózban**

Nézed a végtelennek tetsző plafont
és megpróbálsz saját szórakoztatásodra
valami huncut egyediséget felfedezni
a hamufehér tájon.
Közben ezerszer elunod magad
és kinyújtott testednek jól esne
egy hanyag pozícióváltás.
Fájdalmad legyűrve, nyögve mozdulsz.
Ólomlassúsággal leküzdöd
a gravitációt, a súrlódási erőt,
és fizikai törvények jutnak eszedbe,
amitől zihálni kezdesz,
mert fáraszt a gondolat.
Inkább szünetet tartva megállapodsz.
A vérkeringés megindul tagjaidban,
lábujjad zsidbadása szünni kezd
és biztonságos komfortban érzed magad.
A távolodó plafon
elmosódó kontúrokkal semmivé válik.
Tested mozdulatlanságában ringatózol
összegömbölyödve az ösztönös létben,
s érteni véled több millió éves utadat
a távoli rideg barlang-világból
a puhacsipkéjű bölcsőd vánkosaig.
Abszurd kezdemény-álmodban
kétségbeesve tapogatózol.
Talán méhlepényed keresed
éhezve az igazságra,
miközben szűk valóságodban
borostád tovább nő,
míg újjászületésedre vársz.

Életfogytig

A monitorcsík kegyelme elkerült.
Felfüggesztett halálra ítélttél
a szinuszgörbék hullámrácsai között.
Fellebbezésnek helye nincs.
Élj tovább, a műtét sikerült.

Veszely Ferenc

Gondolatok a betegszobából

I.

Lomhán, ernyedten lóg fejem a párnán –
A vánkoson sovány kezem terül,
S az álom messze, messze elkerül.

Miért az élet, ó miért az álom?
Miért a nyugős, nyúzó gondolat?
Miért csak álom szüntet gondokat?

II.

Kicsiny bimbóra nem néz férfiszem.
S ha megpillantja nyíltan, hirtelen?
Az élet szép – és csábít szüntelen.

Vigyázva, lassan vágyom kába álmom.
Talán – ki tudja? – fel sem ébredek.
Nem bánom én, csak álmodjak Veled!

III.

Körül lebeg száz szellemarc.
Tudom, nem vár majd csak kudarc –
a létem izgat engem.

Tudom: hiába létezek,
utat hiába érezek –
kisért száz szellemarc.

Megannyi költő buzdított –
(és valamennyi elbukott)
Őrjítő szellemek!

Az írás az én életem –
akármikor széttéphetem:
s elérhetem magam.

IV.

Feszül bennem a húr...
Te, véres álom, jövel!
Itt vagy, már látlak – közel...

Izzik már fészked, a kohó,
Nem félek tőled, piciny bohó:
Eléd megyek, kis, szürke vasgolyó!

Befekszem a lövészárkba.
Lássuk, ki nagyobb úr,
Egy piciny halál – vagy bennem a húr?

Pestszentlőrinc, 1955. II. 11.

Pósa Zoltán

Istentudatos költészet

Kelemen Erzsébet: Rorate

Kelemen Erzsébet költészetéről, értekező és szépprózájáról, drámáiról is eszembe ötlük Lukács Evangéliumából a 17/11 idézett kezdete: „Hallgassátok meg, amit az Úr mond”. Az érett, kiforrott értékeket felmutató, immár húsz önálló kötethez közelítő eddigi életmű arra int bennünket, hogy törekedjünk az univerzalitás felé. E törekvés egyik leghitelesebb módja, hogy saját mohó kívánságaink túlhangsúlyozása helyett az Istenhez kiáltó szándék legyen életutunk és alkotásaink vezérfonala. Ahogy Kelemen Erzsébet korábbi kötetcímei, az *Engedj Uram házad közélébe* (1994), a *Getszemáni magány* című Teleki Pál-dráma (2003), *A szent zene és a hitoktatás* (1996) című tanulmány, az új kötetcím: a *Rorate* is tanúbizonyságot tesz arról, hogy az elkötelezett, katolikus keresztény hit – Jókai Anna szavával: „Istentudatosság” – az eddigi életmű vezérmotívuma. Ám az is köztudomású, hogy Kelemen Erzsébet költészete a hagyományhűség és a formamegújító készség, a tradicionalizmus és a modernitás szintézisének is hiteles példája. A többi között például *Violoncello* című képverskötete vagy az *Itt ragadt lélek* (2015) című gótikus regényébe plántált logó-mandalák is jelzik, hogy a kortárs magyar líra egyik legmerészebb kísérletezőjével állunk szemben, aki számos sikeres képverskiállításon is túl van, s teoretikusként is bizonyította különleges vonzódását a líra és a képzőművészet határait feszegető innovatív magatartáshoz (például a neo-avantgárd két emblemikus alakjáról, Papp Tiborról és L. Simon Lászlóról szóló monográfiáival).

Legújabb kötete magas hőfokú, meditációs költeményekből, illetve egysorosokból, habitusokból, tankákból és a kötet szakrális tónusához híven illeszkedő műfordításokból áll össze, amelyek egy elhivatott finn lírikus, Katariina Aila Hämäläinen zsoltáiraiból adnak ízelítőt. A nagy ívű gondolati költemények mágneses középpontjában áll a címadó költemény. Rorate annyit tesz: harmatozzatok. S elsősorban az adventi vagy húsvétváró, nagyböjti, nagyheti hajnali misét illetik a katolikus hívők e méltóságteljes szóval. Kelemen Erzsébet kiforrottan összegző, karizmatikus belső monológkölteményében összeforr a Krisztus-várás, a Megváltó eljövetelét sóvárgó remény a magyar feltámadás, a nemzeti újjászületés áhításával.

A gondolatilag komplex vers az „adventus domini” hagyományos képét köti össze a hívő ember megváltáskeresésével: „Rorate coeli desuper – adventi várakozásban így áldalak, / Gáspár-, Menyhért-Boldizsár-hittel / sivatagi csendben